

ЂАВО И ЊЕГОВ ШЕГРТ

Био један човек па имао јединца сина. Овај син рече једанпут оцу: „Бабо, шта ћемо радити? Ја овако не могу живети; него идем у свет да учим какав занат. Видиш како је данас: који зна најмање заната, тај сваки боље живи од свакога тежака.”

Отац га је дуго одвраћао говорећи му да и у занату има бриге и труда, и како би оставио оца сама! Али, кад се син никако не дадне одвратити, најпосле му доиусти отац да иде да учи занат. Онда се он дигне у свет да тражи заната. Путујући тако, удари на једну воду, и идући покрај те воде сrete се с једним човеком у зеленим хаљинама, па га човек запита куда иде, а он му одговори: „Идем у свет да тражим мајстора каквог да учим занат.”

Онда му рече онај човек у зеленим хаљинама:

„Ја сам мајстор, ходи к мени па учи занат, кад ти тако срце иште.”

Дете једва дочека и пође с њим. Идући они тако покрај оне воде, наједанпут мајстор скочи у воду и стане пливати говорећи детету:

„Хајде за мном, скачи у воду, и учи пливати.”

Дете се стане одговарати да не сме, јер га је страх да се не утопи; а мајстор му одговори:

„Не бој се ништа, него скачи.”

Дете скочи у воду и стане пливати с мајстором упоредо. Кад су били на сред воде, узме мајстор дете за врат па с њим у воду на дно. То је био ђаво. Он одведе дете у своје дворе и преда га једној старој баби да га учи, па се опет врати на овај свет. Пошто се он врати и баба остане сама с дететом, онда му стане говорити:

„Мој синко, ти мислиш да је овај човек какав мајстор као што су мајстори на оном свету. Није он онаки мајстор, него је ђаво. И мене је тако преварио и довукао амо с оно га света, и ја сам крштена душа. Него, послушај ме што ћу ти казати. Ја ћу тебе учити свему његову занату, и он кад год дође, питаће те јеси ли што научио, а ти му свагда кажи да ниси ништа, ако си рад да га се курталишеш и да се опет вратиш на онај свет.”

После некога времена дође ђаво и запита дете:

„Шта си научио?”

А оно одговори:

„Нисам још ништа.”

И тако прођу три године дана, и кад би год мајстор запитао дете шта је научило, оно би му свагда одговорило да није ништа. Најпосле га запита ђаво још једном:

„Јеси ли штогод научио?”

А дете му одговори:

„Нисам ништа, него сам заборавио и оно што сам пре знао.”

Онда се ђаво расрди па му рече:

„Кад ти досад ниси ништа научио, нећеш никад ништа ни научити, него иди бестрага куд те очи воде и ноге носе.

”Дете, које је већ добро ђаволски занат изучило било, одмах скочи на воду и стане пливати ка крају и испливавши изиђе на брег и отиде к оцу своме. Отац како га угледа, далеко истрчи предањ говорећи:

„Где си, сине, за Бога!”

А син му одговори:

„Учио сам занат.”

Иза тога прође неко време и дође вашар у оближњему једноме селу.

Тада рече син оцу:

„Бабо! Хајдемо на вашар.”

Отац му одговори:

„А с чим ћемо, синко, кад немамо ниште ништа?”

„Ти за то немаш бриге”, одговори му син, и пођу на вашар. Идући тако путем, син рече оцу:

„Кад будемо близу вашара, ја ћу се створити леп коњ, што га неће бити у целом вашару. Сав вашар чудиће му се. А мој ће мајстор доћи да купи коња, и што год зацениш он ће дати. Али се немој шалити да му даш улар, него кад новце примиш, одмах ми улар скини с главе па удри њиме о земљу.”

Кад дођу близу вашара, дете се претвори у коња што га нигде нема. Старац поведе коња по вашару, а сав се вашар слеже око њега, па се сви стадоше згледати, јер нико не сме ни да запита пошто је. Кад, али ето ти мајстора: створио се Турчин, па завио чалму око главе а пустио хаљине до земље. Како дође, а он рече:

„Ја ћу тога коња купити. Говори, старче, пошто је.”

Што је год старац заискао, Турчин му одмах извади готове новце без речи. Старац кад прими новце, скине с коња улар, па њиме о земљу. У тај мах нестане и коња и купца.

Старац, дошавши кући с новцима, затече и сина код куће. Кад после неког времена дође други вашар, онда син опет рече оцу:

„Хајдемо, бабо, на вашар.”

Отац му већ није хтео ништа говорити, него одмах пође с њим. Кад су били близу вашара, син рече оцу:

„Ја ћу се сад створити једна трговина: шатра пуна робе, што је на вашару неће бити лепше и богатије. Ни њу неће моћи нико купити, а мајстор ће мој доћи, и платиће што год зацениш. Али, не шали се, не даји му кључеве у руке, него кад новце примиш, удри кључевима о земљу.”

Тако и буде: кад се он створи лепа трговина, сав се вашар стане дивити. Али ето ти мајстора, опет се створио Турчин као и пре, па пита старца:

„Пошто?”

Колико је год старац заценио, толико је Турчин одмах платио, а старац, кад прими новце, удари кључевима о земљу. У тај час нестане и трговине и купца, него од трговине створи се голуб, а од Турчина створи се кобац, па потерај голуба! Док су се они тако вијали овамоонамо, царева кћи била изишла пред двор па их гледала, а голуб уједанпут стрелимке девојци на руку, па јој се претвори прстен на руци. Онда кобац падне на земљу па се створи човек, те отиде к цару и понуди му се да га прими у службу: служиће га три године дана, а ништа на свету не иште, ни хране ни пића ни одела, само да му цар да онај прстен с девојчине руке. Цар га прими и обећа се да ће му дати. Тако је онај служио, а девојка прстен носила, и врло јој био мио, јер је дању био прстен а ноћу леп момак, пак јој говорио:

„Кад дође време да ме узму од тебе, не дај ме никоме у руке, него удри мноме о земљу.”

Кад се наврше три године дана, дође цар ка кћери својој, пак је стане молити да му да прстен. Онда она, као срдито, баци прстен на земљу; прстен прсне, а од њега се проспе ситна проја, и једно зрно откотрља се под цареву чизму; а слуга се уједанпут створи врабац, па навратнанос стане проју зобати, и кад сва зрна позобље, пође да и оно последње испод цареве чизме кљуне, али од зрна уједанпут постане мачак па врапца за врат.

